

Plešivec — ali Uršlja?

VILKO MAZI

(Odgovor na Odprto pismo.)

Ugledni koroški rodoljub in publicist, dr. Jos. Šašel, je v letošnji junijski številki PV naslovil na Redakcijski odbor Vodnika po transverzali Odprto pismo, ki v njem odločno terja za razgledno goro nad Slovenjim gradcem staro domače ime Plešivec, namesto »ostudne gliste« Uršlja gora, ki se je bila priplazila na skico Dnevnika za transverzalo.

Dobesedno enak dopis je dr. Šašel poslal imenovanemu odboru že leto dni poprej. Kot načelnik tega odbora sem mu koj po seji, na kateri smo obravnavali njegov veto, sporočil naš sklep, da bomo rade volje upoštevali njegov povsem utemeljeni predlog. Zadeva je torej med nami (Redakc. odbor in dr. Šašel) že davno poravnana. Vseeno je prav, da je segla zdaj že v javnost in mi dala tako povod za te vrstice.

Redakcijski odbor, ki je bil sestavljen dosti kasneje, kakor je bila natisnjena inkriminirana skica (za katero potemtakem niti ni odgovoren), si je nadel nalogo, da zbere od dobrih poznavalcev terena nadrobne sektorske opise transverzale s prav tako nadrobni topografskimi skicami; po možnosti v merilu 1 : 50 000. Za opisovalca transverzale od Slovenjega Gradca do vrha Plešivca je bil povabljen predsednik PD Slovenj Gradec, tov. M. Grmovšek, ki se je tudi rad odzval in nam — vesten, kakor je vselej bil — še pred določenim rokom poslal obljubljeni elaborat, v katerem dosledno uporablja le ime Plešivec. Ni nam pa utegnil oskrbeti še zaželeno terensko skico, ker ga je medtem prehitela smrt.

Tako sem se v drugi polovici meseca maja, torej tik pred objavo Odprtega pisma, sam napotil na teren, da prehodim ta del transverzale in na kraju samem zarišem njen potek. Po Grmovškovem opisu, ki sem ga bil vzel s sabo, nisem čutil potrebe, da bi iskal še kakih posebnih pojasnil pri PD Slovenj Gradec. Zaupal sem se dobro postavljenim znamenjem transverzale (planinska markacija s št. 1), ki so me iz mesta nemoteno spremljale do bližnjega Starega trga. Tam pa se je nenadoma zataknilo. Nemara se ne bi, če bi se bil potrudil, seči v nahrbtnik po Grmovškov opis. Toda pod odprtim dežnikom je to kaj neprijeten posel. Tako sem obstal tam pri cerkvi na križišču več potov in se zaman oziral po odrešilni enojki. Zagledal sem jo šele, ko sem stopil malo naprej proti ovinku, na eni od dveh tam stoječih hiš, pa še smerno puščico zraven. Jezil sem se potlej še parkrat nad pomanjkljivimi oznakami, dokler me ni prineslo do Pernjakove kmetije. Tačas se je tudi že zvedrilo. Gospodinja, ki sem jo poprašal po Apačniku (tam mimo bi namreč moral po opisu), me je kar debelo pogledala. Tja bi morali zaviti že pri starotrški cerkvi, je dejala. Če pa ste namenjeni na Uršljo, prav tako je rekla, pridete tudi tod. Tako me je torej nehote zaneslo na prvotno traso transverzale, speljano prek Plešivčke kope, česar prej nisem vedel. Nič zato. Časa sem imel dovolj, mimo tega pa še priložnost, da sem prišel v stik z večjim številom domačinov. Tudi pri bližnjem Hladetu, nato pri Vošniku, Blatniku in kjer koli sem se ta dan še oglasil, so poznali samo Uršljo. Zakaj pa ne rečete rajši Plešivec? Odvrnili so mi, da je to zanje nekdanje Plešivčnikovo veleposestvo, ki je segalo do vrha gore. Zanimalo jih je, ko sem jim pravil, da je Plešivčnik vsekakor dobil ime po gori, enako kakor n. pr. pri nas Zalubnikar po Lubniku. Značilno golo teme te gore je našim pradedom kar samo od sebe ponujalo smiselni vzdevek Plešivec. In to že v sivi davnini, ko se še nikomur sanjalo ni, da bo našla kdaj na gori varno zatočišče devica vseh devic, svetniška Uršula, kar se je zgodilo pred dobrimi 350 leti. Nihče je s Plešivca ni preganjal in je tudi danes ne preganja iz cerkve, ki je bila njej posvečena. Ni pa bilo v njeno čast, da je par sto let kasneje prišla pokvarjena nemška gospoda in za svoje orgije postavila poleg cerkve zloglasno »Ursula Hütte« ter s tem vso goro preimenovala v »Uršljo«. Ne samo zato, ker jo je zbadalo slovensko ime Plešivec, ampak tudi na račun umazanih kvant o svetnici. Tako se je polagoma vnezdila ta spaka tudi med domačine in prešla že iz roda v rod. Ni nam v čast, da še danes, ko smo se dokončno otresli tujega gospodarstva, puščamo ta madež na sebi in se ogiblujemo starega, lepega in smiselnega domačega imena.

Takole nekako bi moral spregovoriti vsak zaveden planinec, ki še najde v ustih nepoučenega domačina »ostudno glisto« Uršljo, k temu bi morala prispevati tudi

šola in tisk, predvsem pa — PD Prevalje! Medtem ko se dr. Šašel v Odrprtem pismu uvodoma sklicuje na še veljavni sklep občnega zbora imenovanega društva, ki je skotil kompromisno rešitev: Plešivec (Uršlja gora), pa so mi vse tri štampljke v domu potrdile, da je šel ta sklep in z njim posilno kompromisarstvo k vragu. To bi bilo kajpada le pozdraviti, toda — ostala je Uršlja in izginil Plešivec... Žalosten sem jo pobral v dolino.

Opomba uredništva: O tem imenoslovnem problemu bomo v št. 10 objavili tudi nasprotno mnenje dr. Fr. Sušnika, domačina.

m l a d i p i š e j o

Kako sem se navdušila za planinstvo

Kako sem se navdušila za planinstvo? Hm! Tega se ne da popolnoma povedati tistemu, ki ni prišel še nikdar v tesen stik z gorami, ki še nikdar ni zaživel z njimi. Pravzaprav — povedati se da; a da bi me razumel — morda; morda ne... Gore nisem vzljubila naenkrat. Sprva nisem videla v njih ničesar, kar bi me moglo privlačiti k njim. Počasi, korak za korakom pa je prihajalo vame neko posebno čustvo do gora. Vedno pogosteje so se mi pogledi ustavljali po bližnjih vrhovih in takrat sem si neznansko zaželela, da bi bila tisti trenutek tam gori — proč od vsega, kar me veže na dolino. Takrat sem si vroče zaželela, da bi postala planinka in bi drugovala zdaj temu vrhu zdaj drugemu. Tako rada bi bila v Planinskem društvu, pa sem bila premlada. Večkrat sem se zgodaj zjutraj zbudila ob hupanju avtomobila in veselem vzklikanju planincev. »Že spet gredo«, sem nevoščljivo pomislila in kar videla sem jih, kako se vozijo s tovornjakom skozi pokrajino, v mrak zavito, goram naproti.

Zdaj se mi je želja izpolnila. Kak mesec je že od tedaj, ko sem se vpisala v mladinski odsek Planinskega društva Žiri. Izvolili so me za mladinskega dopisnika. Takrat je bil zame slavnosten dan. In zdaj se bom s svojim planinskim navdušenjem in dolžnostjo, ki mi je bila poverjena, tudi izkazala. Naše PD mora biti med najbolj delavnimi.

Alenka Grošelj, Žiri

Moj najlepši doživljaj

Hodim v prvo gimnazijo v Žireh. Najraje se učim slovenščine. Zelo rada berem, še raje pa sestavljam lepe naloge. Obnove nimam posebno rada, ker ne morem po svoje pripovedovati in ker niso zanimive. Najraje pripovedujem v nalogah o svojih doživljajih. Moj najlepši doživljaj do sedaj je potovanje na Gorenjsko. Ko sem hodila v četrti razred, me je vzel ata s seboj na Triglav. S tovarniškim avtom so se peljali žirovski planinci na Triglav. S tovornjakom smo se peljali do Mojstrane, naprej pa smo hodili in plezali. Ne morem vam povedati, kako sem bila vesela in ponosna, da sem od blizu gledala naše mogočne gore. Nič se nisem bala in čisto nič nisem vzdihovala. Vreme smo imeli zelo lepo in planinci so peli in vriskali. Jaz pa bi najraje pobožala vsako gorsko rožico in stopila na vsako skalo, da bi od daleč pozdravljala našo lepo domovino. Ata je skrbelo, kako bom hodila. Res ni bilo lahko, saj sem prvič v svojem življenju potovala tako daleč in tako visoko. Čisto na Triglav nisem prišla, pozdravljala sem ga od daleč. Tisti dan sem postala navdušena turistka. Ata mi je obljubil, da bom šla še kdaj z njim. Ko bom velika, bom lahko tudi sama potovala. Vse naše gore bom spoznala od blizu in takrat bom lahko še veliko več napisala kakor danes.

Helena Pečelin, Žiri